

TRADAREA PSIHOLOGIEI

O mai tanara colega de breasla mi-a pus de curand o intrebare transanta : “ Cum poate cineva sa renunte la profesia lui ?”. Am promis ca-i voi raspunde la aceasta intrebare dar pentru ca raspunsul nu este atat de simplu, o voi face treptat prezentand motivele pentru care am renuntat la aceasta profesie. Aceeasi intrebare dar sub forma de repros (“Ai tradat psihologia !”) mi-a fost adresata de o prietena jurista. Dar "tradarea psihologiei" are mai multe sensuri si depinde de cine este facuta. Mai jos este prezentat un material autentic care se refera la conditia psihologului la stat si poate fi interesant pentru psihologii onesti .

Referat

cu privire la statutul si salarizarea psihologului F.C.N.E. Cernavoda

D-lui Presedinte al Renel

In atentia _____

Consider ca este necesar sa supun atentiei Dvs o situatie existenta de mai multa vreme si de a carei rezolvare depind atat conditiile concrete in care imi desfasor activitatea in cadrul intreprinderii cat si salarizarea mea. In virtutea acestui scop, relatarea are un caracter impersonal si se axeaza asupra cauzelor care au generat-o . Ca atare, nu exista nici o persoana sau chiar o intentie explicita care sa poata fi puse sub semnul acuzarii , scopul relatarii fiind numai cel mentionat anterior.

In cei 10 ani de activitate prestata in aceasta unitate (sunt angajat din anul 1987) statutul si salarizarea mea ,ca psiholog ,nu au fost definitivare. Data fiind perioada lunga de timp aflata in discutie sunt prezentate mai jos numai elementele importante :

* In anul 1988 ,dupa aproape 2 ani de practica in laboratoare de profil (Laboratoarele de Psihologie din cadrul fostului Minister al Energiei Electrice, Laboratorul de Medicina Aeronautica, Institutul de Neurologie si Psihiatrie, Centrul de Selectie al Ministerului Apararii Nationale,etc.) si fiind absolvent al sectiei de Psihologie din cadrul Universitatii Bucuresti , am fost autorizat - conform reglementarilor in vigoare si normelor specifice domeniului psihologic - ca psiholog specialist C.N.E . Din comisie a facut parte reprezentantul Asociatiei Psihologilor din Romania (psiholog Bogdan Lucaciu), ,reprezentanti ai Laboratorului de Psihologie ICEMENERG (Cornel Sofronie - in prezent cadru de conducere la Centrul de Formare Profesionala din Renel), Laboratorul de Psihologie al CIPEET (psiholog Dan Barbulescu), reprezentantii de atunci ai MEE si INC. Secretarul comisiei a fost d-na ing. Iuliana Gagean care a intocmit si procesul verbal. Mentionez ca in mod curent autorizarea psihologilor - indiferent de domeniul in care activau - avea loc dupa cel mult 1 an de practica .

Motivatia acestei autorizari a fost urmatoarea :

* practica in vederea autorizarii a fost cea mai lunga in raport cu autorizarile curente ale psihologilor din Ministerul Energiei Electrice de atunci si era pentru prima data cand un psiholog dintr-un domeniu de activitate era pregatit prin documentare / practica si in alte domenii de activitate (in mod concret am cunoscut metodologia aferenta si /sau am asistat la examinarea dispecerilor si operatorilor si muncitorilor din centralele electrice clasice - in general a lucratorilor din industrie - selectia pilotilor militari (avioane supersonice), selectia cadrelor de conducere din armata, examinarile facute de psihologii clinicieni , examinari psihiatrice etc.

* titulatura nu putea fi aceea de psiholog principal deoarece nu se putea face derogare de la reglementarea conform careia acest titlu se acorda numai dupa 5 ani vechime si ,in plus, nu se putea face distinctia dintre o centrala electrica clasica si una nucleara respectiv intre complexitatea activitatii psihologice aferente acestora (metodologiile de examinare , standardele si etaloanele sunt distincte pentru cele doua cazuri).

In consecinta s-a hotarat crearea functiei /titlului de psiholog specialist (din cate cunosc acest titlu a mai fost obtinut dupa 1990 de coordonatorul psihologilor din Renel ,psiholog Monica Eftimie). In nomenclatorul Renel aceasta functie este salarizata intre clasele 19 (minim) si 30 (maxim) .

In cazul de fata autorizarea a insemnat dreptul a face examinarile psihologice pentru CNE Cernavoda (de selectie,de autorizare, etc.) de a elibera avize , de a utiliza parafa etc. si de a fi salarizat conform acestei activitati si acestei pregatiri. Din pacate , nici atunci , nici mai tarziu biroul personal nu a luat in considerare aceasta schimbare in statutul meu profesional si nu a actionat in conformitate cu aceasta situatie .

Consecinta directa a acestui fapt a fost aceea ca in cei 9 ani de activitate psihologica desfasurata la C.N.E Cernavoda (raportarea este facuta la momentul autorizarii) am fost salarizat sub grila stabilita de Renel pentru acest domeniu .

Am incercat cu ani in urma sa rezolv aceasta problema cu ajutorul instantelor calificate din cadrul intreprinderii. Juristul de atunci a evitat sa se pronunte in aceasta chestiune. Nici cu lucratorii de la biroul personal nu am avut mai mult succes. In intreaga perioada care s-a scurs de la autorizarea mea si pana in prezent nu am primit nici un raspuns si nici o explicatie de la nici o persoana care a lucrat sau lucreaza in acest birou. Mai mult decat atat , atunci cand am insistat, mi-a fost refuzat accesul la actele originale intocmite de comisia de autorizare respectiv actul de autorizare si procesul verbal intocmit de d-na ing. Iuliana Gagean motivandu-se ca " s-au pierdut". In momentul in care m-am oferit sa aduc actul original (exemplarul meu pe care am avut inspiratia sa-l pastrez) s-a spus ca mai trebuie si procesul verbal intocmit atunci pentru ca "nu se mai stie cine a mai participat". Din discutia cu d-na Iuliana Gagean,d-l Bojici si d-l Draghici a rezultat ca procesul verbal intocmit atunci "s-a pierdut" undeva intre ultimii doi domni fiecare sustinind ca l-a dat "celuilalt".Consider ca acest comportament al biroului personal respectiv neindeplinirea unei atributiuni de serviciu , indiferent de motivatia care a stat la baza lui , a generat intreaga situatie care a urmat respectiv statutul meu incert in cadrul intreprinderii si implicit afectarea salarizarii mele pe o perioada de 9 ani . In toata aceasta perioada am desfasurat activitatea (examinari psihologice de selectie, periodice, de autorizare etc.) cu toate raspunderile din punct de vedere legal (eliberarea avizelor , utilizarea parafei etc.) dar fara recunosterea formala a statutului si deci a drepturilor aferente .

Pe alte planuri consecintele sunt la fel de importante :

* prima, si cea mai importanta, este aceea ca granita dintre ceea ce trebuia sa fac (sarcinile de serviciu) si ceea ce aveam dreptul sa refuz (limitele de competenta se definesc prin aceasta) nu a fost niciodata clara.Pentru o prezentare completa a situatiei trebuie sa mentionez ca in 1987 am fost angajat sub rezerva acceptarii in scris a "raspunderii materiale , legale, civile si penale pentru faptele si actiunile mele"! Aceasta conditie specifica nu am mai intalnit-o niciodata - colegii din Renel nu au auzit de asa ceva - si ea este interesanta chiar si in conditiile actuale. Din aceste considerente , in toata aceasta perioada , intre ceea ce mi se spunea sa fac (conform viziunii personale pe care o avea asupra domeniului si activitatii psihologice seful compartimentului din care faceam parte in momentul respectiv)si ceea ce trebuia sa fac (conform reglementarilor domeniului si deontologiei profesionale) a existat intotdeauna o anumita

discrepanta. Din acest motiv au fost oarecum inevitabile situatiile in care decizia psihologica era transgresata in plan administrativ . S-a incercat uneori impunerea modului in care sa fac examinarea, influentarea tipului de aviz psihologic final sau chiar reconsiderarea acestuia. Unele situatii au fost intr-un fel obiective. Orice sef de compartiment a fost interesat sau chiar a luptat pentru a-si angaja cei mai buni profesionisti (si nu poate fi acuzat neaparat de rea intentie) dar a acceptat mai greu ideea ca intre aptitudinile profesionale si cele psihologice nu exista intotdeauna o concordanta. Altele au avut o tenta ridicata de subiectivism. Tendinta existenta multa vreme in politica de personal a fost aceea de a atrage sotul angajandu-i si sotia ; asa se face ca initial intreprinderea voia sa angajeze o persoana dar din motive care nu au neaparat legatura cu intreprinderea la examen ajungeau mai multe (frati, cumnati, etc.) Altfel spus, in fata presiunilor la care am fost supus (si nu au fost putine) nu m-am putut prevala de nici un drept formal conferit de statutul profesional cu atat mai mult cu cat o constrangere suplimentara este generata chiar prin deontologia profesionala-psihologul nu trebuie sa se angajeze in conflicte (deoarece isi pierde credibilitatea) si de aceea este deschis sicanelor (pentru ca nu se poate apara).

* nu a fost definitivata fisa postului si implicit nici statutul / pozitia mea in cadrul intreprinderii ; in consecinta spatiul fizic in care mi-am desfasurat activitatea (biroul) a fost localizat in diverse locuri si aceeasi incertitudine a existat si in privinta pozitiei pe organigrama. Situatia a fost definita plastic de un reprezentant al partenerului canadian : " nu inteleg de ce daca faci examenul psihologic de selectie si autorizare pentru o centrala nucleara nu esti trecut si in cartea ei de telefon ".

* statutul si pozitia incerta au fost amplificate de conflictul inerent care a existent intre independenta profesionala specifica domeniului si o mentalitate predominanta pana nu demult. Intr-un sistem in care decizia prevalenta a fost de tip ierarhic sau administrativ decizia profesionala nu era considerata cu adevarat o prioritate.Si in cazul activitatii psihologice, desi dupa 1990 reglementarile Renel prevedeau un statut clar pentru activitatea psihologica in raport cu alte activitati (respectiv compartimente din intreprindere) din diverse motive acesta nu a putut fi pus in practica . Asa se face ca in realitate activitatea psihologica a fost coordonata mai putin pe linie ierarhica (respectiv de catre conducerea intreprinderii) si mai mult pe linie administrativa (de catre biroul personal de exemplu). Dar , se stie , factorii administrativi in sensul mentionat au fost tributari unei mentalitati specifice in care , printre altele, ideea "independentei profesionale" era prohibita. La acest nivel , practic nu au existat ratiuni pentru care perceptia asupra activitatii psihologice sa fie pozitiva.

* incertitudinea amintita mai sus este cauza pentru care nu am putut beneficia de avantajele compartimentului la care am fost arondat la un moment dat . (Chiar si in perioada in care am apartinut direct de conducerea F.C.N.E. situatia mea a ramas neschimbata sub ambele aspecte -statut si salarizare.) In momentul in care Centrul de Pregatire de care am apartinut la un moment dat a primit sporul de exploatare am fost arondat Biroului Personal care a considerat ca nu trebuie sa primesc vreun spor deoarece trebuie sa apartin ...compartimentului de la care venisem. De aici am trecut in cadrul Dispensarului F.C.N.E. Dar nici aici nu am beneficiat de sporul corespunzator considerindu-se ca activitatea mea este diferita si nu are legatura cu cea desfasurata in cadrul acestuia (ceea ce , intr-o anumita masura, a fost adevarat pentru toate compartimentele din care am facut parte). Pe scurt, in toata aceasta perioada, am beneficiat cu siguranta numai de sporul de vechime si de fidelitate .

* nu am aflat cum a fost evaluata activitatea mea, ce criterii au fost folosite si nici de cine a fost facuta aceasta evaluare . In cei 10 ani de activitate in aceasta unitate am vazut doar 2 aprecieri ale activitatii mele . Prima dintre ele a fost facuta in perioada in care imi desfauram activitatea in cadrul fostului C.S.I.P. (Centrul de Selectie si Pregatire) si reflecta mai degraba parerile personale despre psihologie ale fostului meu sef - dl.ing.Draghici si mai putin aspecte din activitatea mea profesionala. A doua (si ultima) a fost facuta anul acesta de d-na dr.Sava (din punct de vedere formal) in realitate fiind elaborata de administratoarea Dispensarului F.C.N.E. in spatiul caruia imi desfasor activitatea in momentul de fata.In absenta unei astfel de evaluari , volumul de munca implicat in activitatea psihologica din unitate - si acesta putea si poate fi raportat oricand la activitatea psihologica din alte unitati Renel - practic nu a fost (re) cunoscut decat in mica masura. Din acest motiv argumentele pe care le-am adus in favoarea angajarii unui personal auxiliar pentru activitatea psihologica nu au fost considerate convingatoare.

* in general, prin situatia creata s-a ajuns in mod inevitabil la incalcarea reglementarilor Renel respectiv a contractului colectiv de munca .

Trebuie sa mentionez ca in perioada amintita am facut multe demersuri in cadrul intreprinderii pentru rezolvarea problemelor personale si profesionale amintite. De exemplu, in urma contestatiei pe care am depus-o in anul 1993 a fost recunoscuta importanta activitatii depuse , a fost recunoscut faptul ca sunt salarizat sub grila Renel , s-a propus chiar avansarea cu cateva clase dar din aceste premise a rezultat o concluzie opusa: ramane cum a fost ! (afirmatia o pot proba cu documente). Si in acest an am relatat pe scurt aceasta situatie d-lui Director al F.C.N.E. care mi-a recomandat sa fac un referat in care sa explic pe larg situatia. L-am redactat si l-am depus pe data de 10.03.1997 (cu numarul de inregistrare 2699). M-am interesat mai tarziu daca a fost primit . Raspunsul a fost da, si mi s-a propus sa mai astept ca sa poata fi cercetata situatia relatata. Am asteptat dar din nefericire, nici pana in prezent, nu am primit vreun raspuns (verbal sau scris).

In concluzie, bilantul celor 10 ani de activitate psihologica desfasurata in cadrul C.N.E. Cernavoda este pozitiv pentru intreprindere (selectia si autorizarea personalului pentru Unitatea 1 a implicat si examinarea psihologica a peste 2000 de persoane) si negativ pentru psihologul care a prestat-o. In cea mai concisa exprimare , nu este vorba de o prejudiciere accidentala a unor drepturi ci de o eroare (omisiune ?) constanta ,sistemica si pe termen lung a carei explicatie nu am reusit sa o aflu.

Deoarece demersurile facute in toata aceasta perioada nu au avut nici un rezultat si dat fiind disconfortul resimtit pe plan personal in toata aceasta perioada, am consultat reprezentantii comunitatii profesionale de care apartin (psihologii din Renel) pentru a evalua situatia amintita prin raportare la cele existente in randul acestei comunitati. A rezultat ca acesta este singurul caz in care un psiholog din Renel este salarizat la acest nivel (si aceasta facand abstractie de specificul activitatii din acest loc de munca).

Cu toate acestea , am refuzat in mod constant (pana in acest an) sa prezint situatia amintita altor instante ierarhice de decizie considerand ca ,trecand peste unele conjuncturi de moment, situatia poate fi rezolvata si trebuie rezolvata in cadrul intreprinderii. Dupa 10 ani nu mai cred in aceasta posibilitate.

Va multumesc pentru atentie acordata.

psiholog Sergiu SIMION
F.C.N.E.Cernavoda
05.09.1997

Nota

Referatul de mai sus a fost depus la sediul Renel din Bucuresti cu sprijinul unei colege, dna Monica Eftimie (decedata intre timp) care era atunci coordonatorul psihologilor din Renel. Ea mi-a garantat depunerea lui la sediu dar mi-a spus cu regret ca nu a putut obtine un numar de inregistrare. In momentul in care ne-am intalnit sa-i dau referatul pe care il adusesem de la Cernavoda, am discutat intr-un birou. Imediat cum am inceput discutia, un “domn” cu camasa alba si cravata a intrat in incapere si fara sa spuna macar “Buna ziua” , s-a asezat fara nici o explicatie langa noi si a inceput sa frunzareasca o mapa cu hartii (a plecat numai in momentul in care am plecat si noi).

Impreuna cu dna Monica Eftimie am mers dupa aceea la sefa de personal , dna Letitia Hrebenciuc (am inteles ca era sotia dlui Hrebenciuc) unde am vazut o scena halucinanta pentru mine . Dupa ce am intrat amandoi, colega mea a luat pozitie de drepti in haine civile (imbracata in fusta !) , s-a inclinat usor (ca sa nu spun ca a facut o plecaciune) si a spus “ Sa traiti ! ” . Am reusit sa spun un “ Buna ziua ! ” neutru , m-am stapanit sa nu am o alta reactie si am ramas impasibil, dar pur si simplu mi-a fost mila de colega mea care facuse tot ceea ce era posibil sa faca si am stiut din acel moment ca in acel tip de sistem nu exista decat o singura solutie – plecarea. Dna Hrebenciuc m-a privit mai intai lung , apoi mi-a acordat favoarea sa-mi spuna cateva propozitii :

*- Dvs sunteti ?! De cand va astept ! Sa-mi dati adresa sa va trimit raspunsul la referat acasa !
- Va multumesc, prefer sa primesc raspunsul ,oficial, pe de adresa de la serviciu . (N.B.Raspunsul nu a mai venit niciodata.)*

Pentru cei care sunt la inceput de drum si mai cred in psihologia facuta in conditiile de la noi , poate este de important sa mentionez trei tipuri de reactii fata de cele relatate in referat. Colega mea de atunci , o persoana foarte capabila si onesta pentru acele vremuri (o cunoasteam din 1988) a fost impresionata de cele relatate si a facut tot ceea ce era posibil pentru a-l prezenta "centrului". Mai tarziu, din aceeasi generatie , dar de o cu totul alta factura, un alt psiholog din Timisoara care a citit materialul a spus numai ca este reprezentativ pentru conditia psihologului de la stat (e drept, acest psiholog a lucrat tot la stat dar cu totul alt statut ca atare nu avea ce sa reclame si lucreaza tot acolo). In sfarsit , cea mai interesanta reactie a fost a unei tinere inginere, atunci manager de vanzari la una din primele firme de telefonie mobila de la noi , acum expert european, care a spus stupefiata : “ Asa ceva nu am mai citit pana acum ! Cum ai putut suporta atatia ani ?! De ce nu ai plecat? ” (dupa reactii, si destine...) Oricum, totul este deja istorie.

Sergiu SIMION

6 mai 2009

Publicat pe blogul autorului

<http://sergiusimion.blogspot.com/2009/05/tradarea-psihologiei.html>